

SPOLNE BOLEZNI

Kaj so?

Spolno prenosljive bolezni so tiste, ki se najpogosteje prenašajo s spolnimi odnosi. Njihovi povzročitelji so različni mikroorganizmi - virusi, bakterije, glive in praživali, ki so bodisi v telesnih izločkih (sperma, kri, vaginalni izcedek, slina) in se ob spolnem odnosu (vaginalnem, oralnem ali analnem) lahko prenesejo z okužene osebe na neokuženo. Tveganje za okužbo se povečuje, če imamo nezaščitene spolne odnose ali pa veliko različnih spolnih partnerjev. Posledice okužbe so različne - nekateri so popolnoma brez težav, lahko pa se pojavljajo neplodnost, rak materničnega vratu ter hude okvare organov, ki vodijo v smrt.

Preprečevanje okužbe alias preventiva...

Preventiva je pri vseh spolno prenosljivih boleznih zelo podobna, ker so pač mesta izvora in vstopa bolezni bolj ali manj natančno jasno definirana in vemo kam je potrebno postaviti bariero.

Najboljša preventiva je **vzdržnost**, ampak **ne le vaginalnih, temveč tudi oralnih in analnih spolnih odnosov**.

Spoznanja iz preteklosti pa kažejo, da ljudje za vzdržnost nismo najbolj dovzetni :) in če odštejemo še 100% varne oblike spolnosti (seks po telefonu, seks po internetu, ipd.), ki niso le sorazmerno drage, ampak imajo lahko nekatere druge negativne vplive, ostanemo pri tistih najbolj standardnih nasvetih.

Najbolje je, da pri spolnih odnosih **uporabimo kondom** in tako zmanjšamo možnost okužbe. Pri tem se moramo zavedati, da **tudi kondom ni povsem varna zaščita**. Zelo priporočljivo je, da **spolnega partnerja dobro poznamo**, kar pa pomeni, da moramo dobro spoznati že potencialnega partnerja, saj te stvari za nazaj ne štejejo :) Zaščitimo pa se lahko predvsem na tak način, da **zmanjšamo število partnerjev**.

SIFILIS

Povzročitelj: anaerobni mikroorganizem *Treponema pallidum*, ki je zelo občutljiv na toploto in zunaj organizma živi le nekaj ur.

Možnost okužbe: s spolnimi stiki, ne glede na vrsto spolnega občevanja.

Inkubacijska doba: 1,5 - 10 tednov

Kakšni so znaki: V začetnem stadiju se na mestu, kjer je povzročitelj

prišel v telo, pojavi majhna, neboleča, rdeče-rjavkasta razjeda s trdimi robovi, imenovano trdi čankar. V 6 tednih do 6 mesecih se pojavi na posameznih delih telesa ali pa po vsem telesu neboleč in nesrbeč izpuščaj. Istočasno se lahko razvijejo še drugi simptomi (gole lise, vnetje grla, vročina, glavobol). Te težave lahko izginejo, vendar če boleznini ne zdravimo povzročitelj ostane v telesu in v nekaj letih povzroči resne poškodbe glavnih človeških organov.

Posledice: ohromelost, slepota, izguba sluha, duševna zmedenost, smrt. Zapleti v nosečnosti: Možna je okužba ploda ter posledična slepota, deformacije okostja ali celo mrtvorojenost.

Zdravljenje: Za zdravljenje sifilisa se uporablja Penicilin. Zdraviti je treba tudi partnerja(e).

Kaj naj storim: Pojdi k osebni zdravniku ali pa v ginekološko ambulanto.

ČANKROID (MEHKI ČANKAR):

Povzročitelj: streptobacil *Haemophilus ducreyi*

Možnost okužbe: s spolnimi stiki

Inkubacijska doba: 2 - 10 dni

Kakšni so znaki: Na mestu vdora povzročitelja v organizem nastane okrogla razjeda z nazobčanimi robovi, ki je velika kot zrno leče. Dno razjede je pokrito z rumenimi oblogami in gnojem. Posebej značilno je, da je razjeda mehka in zelo boleča. Včasih je razjed več, večinoma pa se nahajajo na spolovilu.

Zdravljenje: Bolezen se zdravi z antibiotiki. Zdraviti je treba tudi partnerja(e).

Kaj naj storim: Pojdi k osebni zdravniku ali pa v ginekološko ambulanto.

GONOREJA:

Povzročitelj: bakterija *Neisseria gonorrhoeae*, imenujemo jo tudi gonokok.

Možnost okužbe: s spolnimi odnosi

Inkubacijska doba: 2 - 21 dni

Kakšni so znaki: Znaki okužbe se pri ženskah in moških razlikujejo. Pri ženskah je obolenje težje odkriti, saj 50% žensk nima bolezenskih znakov, lahko pa se pojavi obilen iztok iz nožnice, včasih tudi bolečine v spodnjem delu trebuha in pekoča bolečina pri uriniranju. Pri moških je glavni znak obolenja pekoča bolečina ob uriniranju, pojavlja pa se tudi gnojni izcedek iz spolnega uda.

Posledice: če boleznini ne zdravimo, pride do neplodnosti tako pri ženskah,

kot pri moških. Pri ženskah pride do vnetja notranjih rodil, nastanejo tudi brazgotine v jajcevodih. Pri moških je posledica vnetje prostate in obmodka ter brazgotine v spolnem udu, ki otežujejo uriniranje.

Zapleti v nosečnosti: Okužba ploda lahko privede do zastoja rasti in mrtvorojenosti. Novorojenci se lahko okužijo tudi med porodom.

Zdravljenje: Za zdravljenje gonoreje se uporablja antibiotik, največkrat je to Penicilin. Zdraviti je treba tudi partnerja(e).

Kaj naj storim: Pojdi k osebnemu zdravniku ali pa v ginekološko ambulanto.

DIMELJSKI LIMFOGRANULOM:

Bolezen je razširjena v tropskih in subtropskih deželah, v Evropi pa najdemo le posamezne primere. Povzročiteljica je *Chlamydia trachomatis*.

Ikubacijska doba: Zelo različna, v razponu 3 do 30 dni.

Bolezenski znaki: Na spolovilu nastane drobna razjeda, ki kmalu izgine; po nekaj tednih pa nastanejo spremembe na okolišnjih bezgavkah, ki se zelo povečajo, se med sabo zlepijo in se hitro zmeščajo. Pojavijo se tudi slabo počutje, vročina in splošna prizadetost.

Zdravljenje: Bolezen zdravimo z antibiotiki.